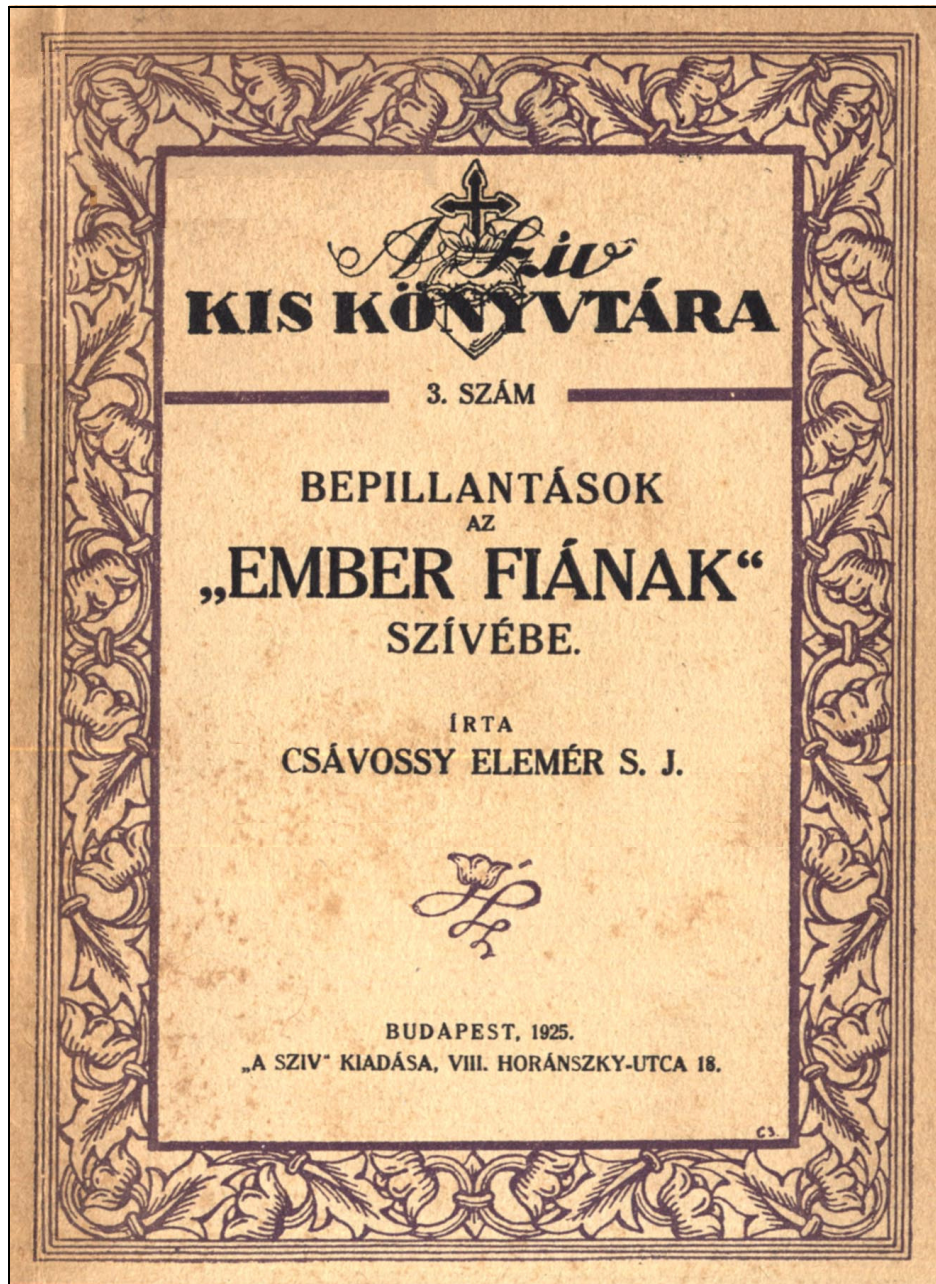

Csávossy Elemér

Bepillantások az „Ember fiának” Szívébe

mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyarnyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

Impresszum

Csávossy Elemér S. J.
Bepillantások az „Ember fiának” Szívébe

A Szentszív kultusz hármass jubileumának emlékére 1925-ben.

Imprimi potest
Romae, die 1. aprilis 1925.
Włodimirus Ledóchowski
Praep. Gen. Societatis Jesu

Nihil obstat.
P. Ludovicus Tomcsányi S. J.
censor dioecesanus

Imprimatur.
Strigonii, die 6. aprilis 1925.
Julius Machovich
vicarius generalis

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció az azonos című füzet elektronikus változata. A füzet 1925-ban jelent meg a „Szív” kiadásában, a *Szív Kiskönyvtára* harmadik számaként. Az elektronikus kiadás a Jézus Társasága magyarországi tartományfőnökének az engedélyével készült. A könyvet lelkipásztori célokra a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár szabályai szerint lehet használni. Minden más szerzői jog a Jézus Társasága Magyarországi Tartományáé.

A könyvet Kreschka Károly vitte számítógépbe.

Tartalomjegyzék

Impresszum	2
Tartalomjegyzék	3
Első rész: Az „Ember Fiának” Szíve	4
1. A teremtett virág koronája	4
2. A legfölségebb Szív	5
3. A legszeretőbb Szív	6
4. A legfélreismertebb Szív	7
5. Jézus Szíve és a „modern” szív	7
Második rész: Virágcsokor Jézus életéből	10
Isteni programpontok	10
Sarlós Boldogasszony	11
A sivatag	11
Apostoli hivatás	12
Jézus Szívének törvényei	13
1. Boldogok a lelki szegények	13
2. Boldogok a szelídek	14
3. Boldogok, akik sírnak	15
4. Boldogok, akik éheznek és szomjúhozzák az igazságot	16
5. Boldogok az irgalmasok	16
6. Boldogok a tiszta szívűek	17
7. Boldogok a békeségesek	17
8. Boldogok, akik üldözést szenvednek az igazságért	18
A vakok gyógyítója	18
Magdolna Jézus lábainál	19
Virágvasárnap	19
Halállal legyőzte a halált	20
Húsvéti élet	21

Első rész: Az „Ember Fiának” Szíve

1. A teremtett virág koronája

A nagy világgal szemben, mely az eget és a földet magába foglalja, kis világnak nevezzük az embert. E kis világban azonban még kisebb világ lakozik. Minél kisebb térfoglalata, annál művészebb szervezete. E legkisebb világ az emberi szív. De nemcsak kis világ, hanem egyszerre mind az egész teremtés remekműve és a nagy világ gyönyörűsége.

Szellemet és anyagot fűz egymáshoz csodálatos összhangban. Ami a teremtés nagy napján az Alkotó kezéből létet nyert, benne összpontosul, a világalkotás e gyűjtőpontjában, a föld fejedelmének szívében.

Fokozatról fokozatra emelkedik az anyag mindig művészebb és tökéletesebb alakban az élettelen kódarabtól az emberi testig és a test középpontjában dobog a szív, az élet és az erő forrása, az egész szervezet egyik legnemesebb része.

Belőle folyik a vér.

A természet három nagy országa lerója adóját az embernek, szolgáltatja az anyagot ama vérhez, mely a teremtés királyának ereiben csörgedez. E csermely forrása pedig a szív, melynek lüktetésétől hajtva áramlik ki a legvégsőbb tagokba, életet fejleszt és erőt szül.

Nemcsak az anyagnak van része az emberi szívben, a szellemi világ is osztozik benne.

Nem éreztük-e, ha öröm futotta át keblünket, mily elevenen lüktetett szívünk; mint tágult, ha szerettünk; mint szorult, ha félelem szállta meg vagy nyomta a fájdalom? Ami lelkünk láthatatlan világát átjárja, azt szívünk lantján mintegy külsőleg is megérezkítjük.

Valamint a test és lélek az egységes embert alkotja, úgy egyesül a testi és a szellemi szív, az anyagi szerv és a szeretet éltette lelki érzület, az erkölcsi milét, az egységes „emberi” szívben. Ez egész személyiségünknek képviselője. Elég, ha valakinek jellemét rajzoljuk, azt mondanunk: Nemes szíve van! Épp azért az emberi szív legalkalmasabb arra, hogy a mindenható Isten színe előtt képviselje a teremtés mindenségét és saját odaadásával az egész világ nevében imádja és szeresse az alkotót.

De minden teremtmény, ha még oly gazdag is a természet adományaiban, ha még oly fényes a kegyelem ékességében, csak véges dicséretet mondhat Teremtőjének, csak hebegő nyelvvel és gyermekajakkal zenghet a Végtelennek nagyságáról. Egyedül az emberré lett örök Igének, Jézus Krisztusnak Szívében lelte teljes örömét a mennyei Atya.

Ebben a Szívben találkozik, a Teremtő a teremtménnyel. Itt az igaz Éden, a valódi paradicsom, melyben az ember az Isten legbizalmasabb társalgásának örvend, azon jegyesi meghitt társalgásnak, mely után az emberi szív századokon át vágyódott. Ezen egyesülés után epedett a Pátriárkák és Próféták ezüsthajú serege, ez után szomjúhozott minden nemzedék, amint az énekeikből felénk hangzik.

Ebben a Szívben és ő általa emelkedik föl a teremtmény a Teremtő trónusáig. Benne ölelik át az isteni karok az emberi „testvért” végtelenül boldogító szeretettel. Benne egyesül a mérhetetlen nagyságú Jegyes teremtett, véges arájával.

Ez a Szív a teremtett világ tetőpontja. Messze kimagaslik minden véges lény fölé, mint a hótakart alpesi orom az erdős magaslatok fölé. Benne egyesül minden, ami kiváló az anyagi világban; benne tiszteli királyát az értelem világa; benne lakozik örök frigyben az Isten Igéje. Valóban ez a teremtés koronája, a szívek központja, az Atyának gyönyörűsége: „ő általa és ő vele és ő benne illet meg téged, mindenható Atya, a Szentlélek egyességében minden tisztelet és dicsőség örökkön örökké”. (A mise kánonjából.)

2. A legfölségesebb Szív

Dicsfénytől övezve tárja föl előttünk mély nyílását a szent Szív; lelki szemünk elmerül megmérhetetlen mélységének szemléletében. Mit jelent e dicsfény? Azt, hogy Jézus Szíve az emberi szívek remeke s egyúttal istenemberi szív.

A szeplőnélküli érintetlen testből vétetett, a legtisztább Anya szent méhében fejlődött. Szűz vére táplálta, a Szeretet Lelke lehelte beléje az életet. E Szív egyik legnemesebb része azon testnek, melyben kiváló szentsége miatt csodaerő lakozik, melynek érintésénél a betegek meggyógyulnak, mely szellem módjára lebeg a vizek fölött és napként ragyog Tábor hegyének tetején. E Szív áldozati edénye ama vérnek, mely az igazi húsvéti báránnyt táplálta és a világ Megváltójának testét éllette; ama vérnek, mely az ostorcsapások és tövisszúrások alatt, az áthatoló szegek körül az Istenember ereiből kipatakzott az emberek üdvösségére.

E Szív, melyet a katona lándzsája átfűrt, maga is áldozat volt a kereszt oltárán. Vitéz vezér példájára végig kitartott; mint utolsó mutatta be áldozatát a nagy Istennek.

Ez a Szív a Megváltó lelkével való legszorosabb kapcsolat folytán az Istenember bensejének legnemesebb indulatait átérezte. Minden szála-cskája, minden szemernyi része az Istennel való személyi egyesülés miatt végtelen tiszteletre méltó. Megérdemli, hogy előtte a kerubok és szeráfok, a mennynek hadseregei és a földnek fejedelmei térdet hajtsanak és kiáltás: Szent, szent, szent!

E Szívet bűn nem érintette soha; soha hiba el nem homályosította fényét; soha a tökéletlenségnek még árnyéka sem borult rá. E feneketlen mélységű csendes óceán békéjét kevésbé szent indulat meg nem zavarta soha.

Tisztán ragyog e Szív, mint a nyugodt hegyi tó, melyet a hótakart bércek vizei táplálnak, melybe a sugaras napfény gyönyörű képét festi. E Szív valóban Isten háza, az Úr szentélye, a Magasságbeli szentségtartója!

Belőle sugárzik felénk az alázatosság legtökéletesebb fényében, benne ragyog az engedelmesség legtisztább világosságában, benne tündöklök a szelídség és az önzetlenség, benne ég a szeretet Isten és az emberek iránt.

Benne lakozik az erő és a bölcsesség, a fennkölt gondolkodás és az acélakarát, az igazságosság és a kitartás.

De emellett mégis valóban emberi szív marad, mely úgy érez, mint mi, szenved és örvend, mint mi. Emelkedjünk e Szívhez a bizalom szárnyain: hiszen testvérünknek szíve!

De Istenünk szíve is. Mert őbenne rejlik a mindenható és világot alkotó Akarat. Benne nyugszik az Erő, mely a világgömbök millióit fenntartja pályájukon, amint az űr végtelenségén átszáguldoznak. Benne él a Hatalom, mely a gránitlancok jégtakarta bérceinek támaszt nyújt, hogy a semmiségbe vissza ne essenek. Benne lakozik az Uralom, mely az angyalok karait kormányozza és a föld országait igazgatja, a hatalmasokat letaszítja székükről és az alázatosakat felmagasztalja. „Minden hatalom nekem adatott mennyben és a földön.” (Mt 28,8)

E Szívben lakozik az isteni Bölcsesség, mely a legcsekélyebb férgecske testét oly csodálatosan megalkotta és egyszersmind az ég törvényeit megszabta és a föld mélységeit átkutatta. Benne lakozik az örök Szépség, melynek képmására alkotott az Isten mindent, ami létezik; benne él az ősi Kép, az örök Modell, mely szerint festette a Végtelennek művészi keze a teremtés remekfestményét. „Ó Isten bölcsességének és tudományának mélységes gazdagsága.” (Róm 11,33)

E Szív mélyén találja fel végre minden teremtmény utolsó célját. Azért mozognak körülötte a szívek, mint a csillagok a sark körül, mint a bolygók a nap körül. Szeretet vagy gyűlölet ihleti őket, de körülötte kell mozogniok mindnyájuknak. „Jézus Szíve, minden szív királya és központja, irgalmazz nekünk, és add, hogy mindig jobban szeressünk!”

3. A legszeretőbb Szív

Azt szeretné legjobban e Szív, ha minden szívet végnélküli szeretetével kormányozhatna. Hisz azért csapnak belőle oly magasra a lángok, hogy az emberek szívet viszonsszeretetre gerjesszék. Legnagyobb öröme abban telik, ha testvéreinek szíve szeretettel vonzódik hozzája. „Gyönyörűségem az emberek fiaival lenni.” (Péld 8,13)

Azért is jött a világra, hogy az embereket emberi szeretettel szeresse és hogy az emberek viszont Őt is mint testvérüket szeressék. „Szolgai alakot vevén föl, hasonlónak lett az emberekhez.” (Fil 2,7)

Megható jelenet az, mikor az Úr születésének napján mise közben e szavakra: „Megtestesült a Szentlélektől, születék Szűz Máriától és emberré lett”, az áldozópap kíséretével együtt térdre borul, hogy az örök Atya Igéjét, mely testté lőn, legmélyebb alázattal imádja és Szíve felfoghatatlan szeretetének meghálálására viszonsszeretettel fölajánlja.

E mélységes szeretet, mely Jézus Szívében honol, valóban megérdemel minden viszonsszeretetet. Ez a szeretet oly isteni és oly hatalmas, hogy Mátét a vámpadról az apostolok közé hívja, Pétert egy tekintettel az örvény mélységéből kiragadja, Magdolnát a bűn mocsarából kimentti, a haldokló latornak a mennyországot odaígéri, valamennyiüket szentekké teszi. Ez a szeretet oly emberi és oly gyengéd, hogy égő könnyeket facsar ki Jézus szeméből, mikor barátja sírjánál imádkozik vagy mikor Dávid városának nagyságát szemléli és a jövő pusztulás napjaira gondol.

Ez a szeretet oly tág és oly nagy, hogy az egész világot magához öleli és senkit sem zár ki, aki hozzá közeledik.

Mit követelünk az igazi szeretettől? Megelégszünk-e oly szeretettel, mely csak üres szavakban és pusztá érzelmekben tetszeleg magának? Az igaz szeretet tettekben nyilvánul meg, tényleges odaadásban, áldozatokban.

Ha volt valaha tette kész szeretet, akkor az az istenemberi szeretet volt, mely Jézus Szívében égett. Szívének vérebe mártotta az Üdvözítő tollat, mikor a keresztre ráírta: „Üdvösebb adni, mint venni.” (ApCsel 20,35)

Ez a szeretet hívta őt le királyi székéről e siralom völgyébe. Ez üzte városból városba hegyen és völgyön át a nyár hőségében és a téli fagyban, éhség és szomjúság közt, hogy az elveszett juhokat felkeresse és szeretett nyájához visszavezesse. Ez a szeretet facsarta ki ereiből a vért, mikor halálverejték lepte el felséges ábrázatát, ez kötözte meg szabad és világot teremtő isteni kezeit, ez tette őt a nép selejtesévé és az emberek legutolsójává, ez feszítette föl a keresztre, ez szúrta át Szívet a szégyen karóján. Ez a szeretet köti le oltárainkhoz maiglan és onnét önti ki kegyelmeit és áldásait a nagy világra: bűnösöket megtérít, szenteket nevel, betegeket gyógyít, szomorúakat megvigasztal, fáradozókat megenyhít és felüdít. Nézzünk fel a keresztre, mely Jézus Szívének szeretetlángjai közt égnek emelkedik és megértjük áldozatkész szeretetének egész nagyságát: „Jézus Szíve, a szeretet tűzhelye, könyörülj rajtunk!”

Ez a Szív, a népek Tanítójának Szíve. Szeretete bőségéből szólottak a Mesternek ajkai. Ez a Szív az örök Főpapnak Szíve, aki a végtelen Istennek bemutatta a nagy engesztelő áldozatot. Ez a világ Megváltójának Szíve, aki a tátongó mélységet kitöltötte, mely a teremtményt Teremtőjétől, a gyermeket Atyjától elválasztotta. Szeretete megnyitotta a mennyország kapuját, benne mondhatjuk: „Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben”. Ez a Szív Közvetítőnknek a Szíve. A teremtés hegyének magas csúcsán székel és a népek felzarándokolnak hozzá és Szívébe teszik le kéréseiket. E Szíven át emelkednek föl kéréseik a Mindenható trónusáig, e Szíven át ömlik rájuk a kegyelem árja, mely életet szül és örömet ad. Ez Jákob titokzatos lajtorjája, melyen az imádságok és kegyelmek fel s alá szállanak. „Jézus Szíve, az élet és szentség forrása, Jézus Szíve, minden vigasztalás kútfeje, könyörülj rajtunk!”

4. A legfélreismertebb Szív

Oly hatalmas isteni és szerető emberi szív szemléleténél, amelyen Jézus istenemberi Szíve, méltán elvárhatnók, hogy a föld összes országai és birodalmai, fejedelmeikkel és királyaikkal élükön, imádva arcra boruljanak és szívüket a viszszeretetet áldozataként bemutassák, odaajándékozzák, az isteni Szívnek odaszenteljék. És ha mindent megtettek, amire képesek, hogy e Szívet méltóképp magasztalják, mindez csak kicsinység volna e Szív felséges szeretetéhez képest.

De ki gondolhatná, hogy Jézus Szívét valamennyi szív között leginkább félreismerik, hogy az egész világon megtagadják és visszautasítják!

Ha valahol, itt lehet megvetett szeretetről szólni. A világ az a hűtlen és áruló Dalila, aki Izrael erős oroslánját, a hősi Sámson elárulta, őt, aki annyira szerette. Amint ölében szendereg, halálra adja át ellenségeinek kezébe.

Félreismerték e Szívet, még mikor e földön dobogott a Megváltó keblében; félreismerték halála után; félreismerik a mai napig.

Hány ember van, aki ismeri? Hány, aki szereti? Hány, aki magát neki tökéletesen és föltétlenül átadja?

Pogányok és hitetlenek vetélykednek eretnekekkel és szakadókkal, bűnös és lanyha lelkekkel, hogy e Szívet megsebezzenek. Még a neki szentelt személyek is töviskoszorút fonnak köréje.

Mi van Krisztus egész személyén, amit meg nem támadtak, meg nem gyaláztak? Mint Istent tagadták és mint embert becsmérelték, szentségét és küldetését kétségbevonták, akadtak olyanok, akik még létezését is a mondák világába utasították. Szűzanyját és szeretett tanítványait, apostolait és ezek utódjait, földi helytartóját, csodáit és cselekedeteit, szenvedését és halálát, föltámadását és mennybemenetelét, Egyházát és tanításait, kegyelemteljes szentségeit megtámadták, szidalmazták, sárba tiporták. Még szeretetihlette szándékait is félremagyarázták.

Most ugyan már nem szenved e Szív magasztos dicsfényében és megmérhetetlen boldogságában; de ama rettenetes haláltusában az Olajfák hegyén végtelen tudásában egy egész világ fájdalmát átérzte és a benső szenvedés kelyhét fenéig kiürítette.

Hisz oly bőségesen munkálkodott és küzdött e Szív, hogy mindent, de mindent visszaszerezzen, ami elveszett és mégis szeretett testvéreinek jelentékeny része örökre elkárhozik. Mennyire szerette volna ama borzalmas éjjeli jelenetben, mikor a küzdelem kiszorította belőle a vért, úgy hogy verejtek alakjában jelent meg a Megváltó testén, mennyire szerette volna akkor ez isteni Szív, ha fáradozásának eredményét, az emberek háláját előreláthatta volna. Ez lett volna vigasza szenvedésében. De annyi lélekért hiába fáradozni, annyi szívtől hálátlanságot tapasztalni: ez volt szenvedése kelyhének legkeserűbb cseppje.

Ezt jelentik a tövisek, melyek oly fájdalmasán veszik körül Jézus Szívét, ezt a vértől áradó mély seb az üdvözítői Szív oldalán. Engesztelő viszszeretetre, áldozatokra szólítanak fel bennünket, hogy jóvá tegyük, amit vétettünk, eleget tegyünk azokért, akik bűnt bűnre halmoznak, tövist tövis után szúrnak az isteni Szívbe, mély sebet napról napra szélesebbre szakítják. Hallgassuk meg, amit a tövisek és a szent seb prédikálnak!

5. Jézus Szíve és a „modern” szív

Dicsfény, láng, seb, töviskoszorú és kereszt Jézus Szívének jelvényei. Láng és kereszt annak jelképe, hogy igazi szeretet e földön nem lehet áldozat nélkül. Seb és töviskoszorú azt hirdetik, hogy hálátlanság volt jutalma Jézus szeretetének a világ részéről.

Láng, seb és töviskoszorú talán még a modern világfi boldogtalan szívét is jelképezhetnék, de nem a kereszt. Ez csak Krisztus jelvénye lehet, mely egykoron majd a

magas égboltozaton ragyog a napok legutolsóján, most pedig a seb és töviskoszorú fölött kimagaslik Szívének lángjaiból, mert a kereszt az önzetlen áldozat jelképe.

Nem az a fanyar, emésztő és mégis oly lágy, csiklandós búskomorság, nem az a fájós melankólia és modern életuntság, mely sokak szívét elrontotta édes mérgével, nem ez uralkodik az istenemberi Szív mélységes érzelmi világában. A megváltói kebel erős, férfias, áldozatkész szeretetének ama nemes fájdalma nyilvánul meg e Szív jelvényeiben, mely az Isten ellen elkövetett hátlatlanság és mások szerencsétlensége láttára szokott erőt venni minden érző emberi szíven.

E fájdalom nem teremt tétlen, sóvárgó szellemeket, hanem lelki hősöket és mártírokat szül. Akinek szívében e fájdalom lakozik, nem hajtja le fejét mint hervadt virág, nem vonul vissza bánatában. Sérelmét feledve kilép a tett mezejére és megbántója boldogságán fáradozik. Szíve tenger keserűségében, tenger nagyságában is. E szív nem úr, mely fölnyitja torkát szerelmi szomjúságban az érzéki gyönyör egy cseppje után epedezve; e szív dús és üde forrás: megsebezve kiönti bőségét, hogy fölvidítson és boldogítson. „Jöjjetek hozzám mindnyájan, kik fáradoztok és terhelve vagytok és én megnyugtatlak titeket.” (Mt 11,28)

A „modern” szív a meghasonlás és az ellentétek szíve. Szeretni akar és egyszersmind erős lenni; de nem bír. Hűtlenül elpártolt Jegyesé Szívétől és hűtlenségéért megrepedt mint a kárpit az istengyilkos nép templomában. Önző lett, gyöngé és kegyetlen. Ereje egoizmus és szeretete dekadencia. Elhagyta azt, aki végtelenül szerette; azért szeretetre többé nem képes. Merev jégcsappá változott, mely csak az érzékiség langyos szellőjénél olvadozik.

Kevélységében dicsfényvel veszi körül magát. De nem a szentség tiszta sugarai ragyogják körül, hanem az önistenítés hiú csillogása veti rá rikító fényét.

Azért a dicsfény a „modern” ember szíve körül nem tűri meg a keresztet maga mellett mint amaz isteni fény, mely Jézus Szíve körül ragyog. Pedig a kereszt az egyedüli híd, mely a semmiség és a Végtelenség, az Isten és az ember közötti úr fölött átvezet.

Mély hasadék választja el ezt az öntelt emberi szívet Teremtőjétől, nincs többé Istene. „Önmagam levék enistenemmé és amit kivívok, méltán az enyém. Erőm ez és büszkeségem.” (Madách, Ember tragédiája.)

Megkezdődik az örök hajsza, a küzdelem, a végnélküli keresés és nyugtalanság. Rendszer rendszert kerget, mint a felhő felhőt zivataros égen; ketté vál a tudás és a hit; újból ketté hasad a boldogtalan szív. Keres, keres és nem tudja, hogy mit.

Zokog a szívem egyre,
Míg eső cseppje hull.
Mily vágy fakaszt könnyekre,
Mily bánat szállt szívemre?

Hisz az a kínnak kínja,
Hogy nem tudom, mi bánt?
– Szeretni már, gyűlölni
Feledtem egyaránt.

(Paul Verlaine, Az „Élet” ford.)

„Ember” akar lenni, egész valóját, egyéniségét, erejét át akarja élni. De nem tudja megegyeztetni az isteni hittel, mert elpártolt annak Szívétől, aki egyedül vezet az Istenség és a Boldogság trónusához: „Az Atyát senki sem ismeri, hanem a Fiú és kinek a Fiú ki akarja jelenteni”. (Mt 11,27)

Csak az álemler, a „modern Übermensch” zárja ki lényegénél fogva az Istent, de nem az igazi ember. Minél inkább ember vagy, annál inkább közeledel az Istenhez és az „Ember Fiának” Szívében menyegzőjét ünnepli az isteni vőlegény és az emberi menyasszony.

Legyünk tehát „emberek” oly szívvel, mint amilyen az „Ember Fiának” a Szíve: „Tanuljatok tőlem, mert szelíd vagyok és alázatos szívű”. (Mt 11,29) Akkor majd eltűnik minden ellentét és meg hasonlós szívünk ből: „és nyugodalmat találtok lelketeknek” (uo.). Az összhang, a tökéletesség, a valódi emberiség remek dallama hangzik szívünk lantján. Az angyalok éneke kíséri e dallamot keblünk mélyén, az ének, melyet Jézus Szívének bölcsőjénél zengettek: „Dicsőség a magasságban Istennek és a földön békeség a jóakarató embereknek!” (Lk 2,14)

Második rész: Virágcsokor Jézus életéből

Isteni programpontok

Elmélkedés a bethlehemi Kisded előtt.

Megjelent a szíveknek királya – a jászol szószékéről tartja hatalmas programbeszédjét. Hirdeti a világi javaknak megvetését, a szegénység fenséges voltát magasztalja, szívbeli alázatosságra int.

Nagyság, hogy? – te itten fekszel
Fázva szegény jászolban,
Csillagtűzőn nem melegszel,
Bár te gyújtád lángjukat.

Mintha csak azért szállt volna le az égből, hogy a legszélsőbb szegénységben szülessék – érettem, kinek még mindig az a főgondom, hogy minél gazdagabb legyek, minél nagyobb kényelemre tegyek szert, minél több kellemetlenséget távolítsak el magamtól; még mindig irtózom mindattól, ami kényelmetlen, ami fáj! Hej, mi nehéz megérteni, hogy a fájdalomban nemcsak fenség, de édesség és boldogság is rejlik! „Pirulj, Szidon, mondja a tenger. És ha okát kérded, halljad, miért? Csekély javadalomért lótnak-futnak messze földre; az örök életért lábukat alig billentik. Hitvány dologért, szikra ígéretért nem restellnek éjjel-nappal fáradni; de fájdalom, az enyészhetetlen jóért, a megbecsülhetetlen jutalomért, a legnagyobb tisztelet- és véghetetlen dicsőségért a kevés fáradságot is sokallják.” (Krisztus követése III, 1.)

Mintha csak azért jött volna ide, hogy fázzék a hideg jászolban és forró isteni könnyei enyhítsék a jeges szalmának ridegségét, és kezdete legyen ez annak az életnek, mely csak a fájdalmak láncolata volt. Örömmel kezdi meg pályafutását. „Exsultavit ut gigas ad currendam viam.” Ha ez a kezdet, mi lesz a vég?! Mily piros a hajnal; milyen lesz az est?!

Megkezdted földi életedet, Istennek örök Bölcsessége, melyet az emberek oktalanságnak tartottak; megkezdted az éhezést és szomjúhozást, a fáradozást és virrasztást; megkezdted, hogy mindezek után végre a kereszten meghalhass – érettem, miután még ruháidat is elvették és legkedvesebb tanítványaid is elhagytak?

Sír a mennyek boldogsága,
Kisded lett a Végtelen,
Gyenge lett az erők ura,
Születik a Kezdetlen.

Látlak magam előtt, látlak, te kedves isteni gyermek. Kedvesebbé tesz szegénységed, mint világot kormányzó hatalmad. Leborulok jászolod előtt a pásztorokkal, szent nevelőatyáddal és szűzi anyáddal, mindentlátó szemedbe nézek és lelkem egész mélyéből mondom: Szeretlek, Teremtőm, szegénységemben!

Isteni gyermekszív, te miattam szegénnyé lett Kedvesség! add, hogy gyermekszívvel átkaroljam a miattad kedvessé lett szegénységet! Ó, szegénnyé lett örök Szeretet, ó, örökké szeretett szegénység – mit mondjak rólatok?! Nem szeretném a szegénységet, ha a Szeretet nem lett volna értem szegénnyé; de nem is lett volna szegénnyé értem a Szeretet, ha nem tudta volna, hogy érette szeretni fogom a szegénységet.

Leszáll a földre a világ Megváltója.

Nem választ magának perzsa királyleányt anyául, nem görög fejedelmkisasszonyt, nem római császárnőt – az egyszerű, szerény názáreti Szüzet választja ki Évának összes gyermekei között – az ismeretlent, a szegényt, a megvetettet!

Alázatosság! A dicsőségnek királya az ácsmester menyasszonyának lett a fia.

Ó, isteni Szív, ez a te tanításod, mikor először jelensz meg a világon, még elrejtve az anyai kebelben! Ez az istenségnek megnyilatkozása az alacsonyságban, ez az alázatosságnak apoteózise, ez az ön-megsemmisülésnek teofániája!

„Tanuljatok tőlem, mert szelíd vagyok és alázatos szívű!” A tanítvány nem áll mestere fölött. Jézus Szívének apostola, légy alázatos és szerény!

Taníts meg, hogy önmagamam túl ne becsüljem és önmegalázódással hozzád hasonló legyek, ó végtelenül magasztos Szív! Nyisd fel szívemnek szemet, hogy lássam és belássam, mily kicsiny vagyok, mily gyenge és szegény!

Sarlós Boldogasszony

„És lön, amint hallotta Erzsébet Mária köszöntését, röpöse méhében a magzat.” (Lk 1,41)

A tisztaság fényétől minden megtisztul. Tiszta üvegen át néz bele a tiszta Világosság az anyai kebelbe és a kebelben megtisztul, megszentül a gyermek. Megtisztult szemével felismeri Teremtőjét, Megváltóját, Megszentelőjét, örömeiben felujjong: „Boldogok a tiszta szívűek; mert ők meglátják az Istent!” (Mt 5,8)

Tiszta szemet adj, Uram, tiszta szívet, tiszta testet, tiszta szeretetet!

Ne lásson szemem mást, mint csak téged, egyedüli céloamat; rád szegezze tekintetét, hogy szeretetem nyila egyenesen szívedet találja.

Adj tiszta szívet, Uram, minden aljas érzelemtől ment, égi vágyaktól ihletett szívet! E földön járjak égi gondolatokkal, az ég felé irányítva lépteimet, az ég felé vonzva minden értelmes teremtményt, mellyel utamon találkozom. E földön járjak magamban hordozva Téged, boldogságomat s örök céloamat, mint egykor szent Anyád hordozott élő szentségtartóképp tiszta szíve alatt. E földön járjak égi gondolatokkal, hogy egykoron hazámba érkezvén, megfordíthassam viselkedésem módját és az égben járjak, visszagondolva zarándokló társaimra lenn a kerek kis földön. És mivel őket „földiek”-nek nevezem, járjak hát az égben „földi” gondolatokkal.

Adj tiszta testet, Uram, fényest, ragyogót, amint az isteni Szíved szentségtartójához illik! Kenyér alakjában táplálod szent testeddel és véreddel; add, hogy méltó legyen mennyei látogatásodra. Ne homályosítsa el soha az érzéki gyönyör tisztátlan lehelete. A szellem hajléka legyen, mely szemem ablakán át kisugározza a világba a tisztaság szeretetét és a szeretet tisztaságát. Mindenki e szavakat olvassa ki belőlük: „Ég felé a szíveket!” „Az ott fennvalókat keressétek, az ott fennvalókról elmélkedjétek, nem a földiekről.” (Kol 3,1.2)

A sivatag

A magányban születtek a nagy tervek, a magányból léptek ki a világba a nagy férfiak.

Negyvennap magány után lépett Mózes Izrael fiai elé a szövetség törvényével; negyvennap magány után kelt útra Illés próféta, hogy Izrael országát helyreállítsa.

Jézus is visszavonul a sivatag magányába, hogy nagy haditervét szője a sátán birodalma ellen és valamennyiünk üdvösségéért könyörögjön a mennyei Atyának. „Közelebb vagyok a mi üdvösségünk.” (Róm 13,11) Közel jár Jézus Szívének országa. Jézus Szíve, jöjjön el a te országod!

Minden nagy terv véghezvitele előtt vonulj vissza Jézus Szívének magányába, ott tarts lelki gyakorlatot – hadgyakorlatokat. Ott ajánld fel neki törekvéseidet, fáradozásaidat. Ott

teljél el a Szentlélek erejével, melynek ihlete meglássák arcodon, egész valódon, minden tetteteden, hogy mindenki, aki csak lát és közeledik hozzád, önkéntelenül észrevegye: Ezt az embert „Isten lelke vezérli”, „telve van a Szentlélekkel”. (Lk 4,1)

Apostoli hivatás

„Áll vala János és kettő az ő tanítványai közül – András és János. És látván Jézust ott járnai mondá: Íme az Isten Báránya! És hallá őt a két tanítvány, midőn így szólott és követék Jézust.” (Jn 1,35.37)

Látják maguk előtt menni az Isten Fiát, az emberiség remekét, az „embert”. Magához vonzza szent szüzi szeretete, kelleme és nyájassága; követik szerényen, félőn, szégyenkezéssel. Bár csak megfordulna – ne lásson és mégis lásson! Megérzi Szívében és látja a Mindentudó. A jövőbe tekint és keblén nyugodni látja a szüzi tanítványt, látja őt keresztje alatt; látja a másikat meghalni a kereszten iránta való szeretetből. Megfordul: „Mit kerestek? – Mester, hol lakol? – Jertek és lássátok!” Bevezeti szent Szívének hajlékába a szegény halászfiúkat, hogy ott megvendégelje tanításának édes kenyerével, vigasztalásainak üde vízával, szeretetének nemes borával. „Jertek, egyétek az én kenyeremet és igyátok a bort, melyet nektek elegyíttem. Ha ki szomjúhozik, jöjjön énhozzám és igyék.” (Péld 95; Jn 7,37) „Emberek Üdvözítője, Jézus Krisztus, a te műved a mi megváltásunk, a te követésed egész tökéletességünk; nyisd meg, kérlek, szentséges Szívedet, az élet kapuját, az élő víz forrását, hogy általa a te ismeretedbe bejussak és az igaz erény vizét igyam, mely bennem minden szomjúságot kioltson a földi dolgok után.” (Alvarez de Paz.)

Az én lelkem előtt is átvonultál egy órában – el nem felejttem soha – isteni szépségedben és emberi voltod bájos hüvelyében. Vissza fordultál és megpillantottál szerelmes szemekkel. A mennyország boldogsága sugárzott rám belőlük. Édes isteni ajkad e szavakat súgta lelkem fülébe: Fiam, kövess engem! Szívem vonzalma azóta utánad epedezett, pillantásod megsebezte belsőm leggyengédebb részét, el nem mosódtak többé arcod vonásai lelkemnek tükrében – néztem, néztem, mialatt szerelmi fájdalmak dúlták keblemet. Ott hagytam mindent, utánad indultam, te végtelen szeretetnek örök forrása, hogy Szíved mélyén megpihenjek és tied legyek, apostolod legyek, szerető, bizalmas barátod, testvéred és mindened. „Vonj engem, utánad futunk keneteid illatára. Ki adja azt nekem, hogy te az én testvérem légy! Megfoglak téged és anyám házába vislek, ott te tanítani fogsz engem.” (Én 1,3; 8,12) „Íme előtted szívem hallása, Uram; nyisd meg és mondd lelkemnek: Én vagyok üdvösséged! Add, hogy e szó után fussak és megragadjalak téged.” (Sz. Ágoston vallom.)

Ó, Szív, ne temesd el magad lelkem szeme előtt, nehogy meghaljak látásod után epedezve. Szív, melynek mélyén honol az isteni lét egész teljességében, mit mondjak? Istenem, te örök Szépség, Eszme és Világosság, Fény és Szeretet, önmagadban álló határnélküli Lét, melyben összpontosul az elemi, eszményi és akarati lét világa – természet, gondolat és odaadás – egység és mindenség, pillanat és örökkévalóság – elmerülök szemléletedben, elenyésem szeretetedben! Te érettem megfeszített végtelen Jóság, mit mondjak? Elég-e, ha csak én szeretlek, bár szívem leghőbb lángjaival, osztatlanul és egyes-egyedül? Elég-e, ha csak én szeretlek szegény kis szívemmel, még ha meghalok is szeretetem hevében?

Ó, el tőled, el, szeretetemnek kútforrása! Ne tarts vissza magadnál, engedj hódítani, munkálkodni, munkámba belehalni – érted, örök Szeretet! Maradj bennem, lelkem magányában, de engedd, hogy kimenjek a hideg világba és megszólaltassam szeretetednek harsonáját, hogy a lelkek felébredjenek érzékiségük mámorából és szeretetednek hajnali dalát énekeljék, te föl nem ismert legfőbb Szépség és homályba burkolt mennyei Világosság! Add, hogy agyonszeressem és agyonszenvedjem és agyondolgozzam magam, csak hogy testvéreim szívét hozzád vezessem! Felhívjam az egész természetet, az elemeket és szellemeket, a napot

és csillagokat gyönyörű fényükkel és keringésükkel, a villamos erőt és az élet energiáját, a vizek zuhogó tömegét és a szelek sivító hadát, a gőzgépeket és léghajókat, a kontinentális expresszeket és az óceángőzösöket, a tudást és művészetet rotációs gépeikkel és szervezett technikájukkal, hogy általuk meghódítsam Neked a világot, mely általuk meghódított nem Neked!

Add, hogy kiragadjam a gonosz kezéből a természet és a szellem erejét; add, hogy a világot, mely nagyságuk és szépségük fényétől elkápráztatva téled elpártolt, végtelen Nagyság és Szépség, általuk megnyerjem neked, kinek gyarló teremtménye vagyok én is, ők is és az egész mindenség. Add, hogy így a tied legyünk mindnyájan egy pásztor alatt, egy akolban. „Jöjjetek utánam és emberek halászaivá teszek titeket.” (4,19)

Jézus Szívének törvényei

Zöldmezős hegység faárnyékos oldalán ül az Üdvözítő, tanítványaitól és a néptömegektől környezve, arcából szende békesugár mosolyog felénk – íme, a szívek királya és a szeretet fejedelme.

A földbe szűrva kimagaslik mögötte a királyi lobogó, melyet megkereszteléskor, királlyá avatásakor kibontott. E szavak ragyognak rajta aranybetűkkel: „Tanuljatok tőlem, mert szelíd vagyok és alázatos szívű”. (Mt 11,29)

Nyolc remek szalag díszlik a zászlón, mintha nyolc patakocskában özőnlenének le a gyönyörű lobogó kegyelmi árkai; mindegyik szalagon a boldogság és a béke ígérete áll: „Boldogok lesztek, ha megcselekszitek azokat” (Jn 13,17) „és nyugalmat találtok lelkeiteknek”. (Mt 11,29)

Országának főtvényét, az alázatos szeretet törvényét kihirdette ő, a Napkirály, az igazság Napja, kihirdette a nagy zászlóbontásnál Jordán vize mellett. Most részleteiben tárja elé a nagy törvényt főrendjeinek és népeinek. Megpecsételése a szív békéje és a mennyország boldogsága.

„Boldogok a lelki szegények, mert övék a mennyeknek országa. Boldogok a szelídek, mert ők bírják a földet. Boldogok, akik sírnak, mert ők megvigasztaltatnak. Boldogok, akik éheznek és szomjúhozak az igazságot, mert ők megelégtetnek. Boldogok az irgalmasok, mert ők irgalmasságot nyernek. Boldogok a tiszta szívűek, mert ők meglátják az Istent. Boldogok a békességesek, mert Isten fiainak hivatnak. Boldogok, akik üldözést szenvednek az igazságért, mert övék a mennyek országa.” (Mt 5,3-10)

Ily törvényeket nem hozott sem Lykurgos, sem Solon. Ily törvényeket nem véstek táblákra Rómának tíz férfiai. Ily törvények nem harsogtak le a mélységbe Sina tetejéről. Ezek Jézus Szívének törvényei, nem Isten hatalmának, hanem Szíve szeretetének törvényei: „Tanuljatok tőlem, mert szelíd vagyok és alázatos szívű”. Ezeket a törvényeket nem írja kőtáblákra az isteni törvényhozó, hanem a szívekbe vési; „mert a szívből erednek a gonosz gondolatok” (Mt 15,19), a szívből származnak a nemes indulatok is. (Lk 6,45) Azért „az én törvényemet szívökbe írom”. (Jer 31,33)

Tábor hegyéről hangzik a szózat: „Ez az én szerelmes Fiam, kiben nekem kedvem telik; őt hallgassátok”. (Mt 17,5) Hallgassuk áhítattal és véssük szívünkbe a népek tanítójának törvényeit. Boldogok leszünk, ha megcselekszük azokat, nyugalmat találunk lelkünknek.

1. Boldogok a lelki szegények

A Szív a boldogság trónusa. Szereteted a te boldogságod.

Ha azt szereted, ami képes boldogítani, szíved végtelen vágyait betölteni, akkor boldog lesz. Ha azt szereted, ami boldogtalanná tesz, ha birtokodba jut, akkor boldogtalanságodat szereted. „Ahol kincsed vagy, ott vagy szíved is.” (Mt 6,21)

„Boldogok a lelki szegények, mert övék mennyeknek országa.” (Mt 5,3) Minél magasabb az értelmes lény szeretetének tárgya, annál tökéletesebb, annál nagyobb a lény maga. Minél magasabb a cél, melyre szellemi törekvése irányul, annál nemesebb, annál fennköltebb. Isten a legnagyobb lény, mert minden törekvése önmagával azonos, aki a végtelen jószág. Az a legtökéletesebb teremtmény, amelynek egyedüli törekvése csakis az Isten. Nem az dönt, vajon angyal vagy-e vagy ember, a szellemi kultúrának elsőrangú hőse vagy egyszerű földműves, hanem az, vajon angyali és emberi természeted minden szemernyi része Istennek, nem csak természetes, hanem eszményi és erkölcsi képmása-e vagy sem. Az dönt, vajon a kultúra legfőbb vívmányait egész teljességükben nem különben, mint a szerény vetési és aratási munkát arra az egy örök célra irányítottad-e, melytől egyedül függ mindennek az értéke, vagy sem?

Boldogok a lelki szegények, kiket nem vonz maga után a földi kincseknek futó fénye, kik az égi kincsek után epednek, melyeket a moly meg nem emészt és a rozsdá meg nem rág. (Mt 6) „Boldog a gazdag, ki az arany után nem járt és nem bízott a pénzben és kincsekben. Kicsoda ez és dicsérni fogjuk őt? Mert csodadolgokat cselekedett életében.” (Sir 31,8.9) „Boldogok a lelki szegények, mert övék mennyeknek országa.”

Ezek a legjobb gazdák, ha bennük a szegénység szeretete okossággal párosul. Mert nem abban áll a lelki szegénység, hogy a földi javakat szétszórjuk, hanem abban, hogy azokat valódi értékük szerint megbecsülve, Isten dicsőségére fordítsuk. Az anyagi javak csak eszközök a birtokos kezében magasabbrendű teremtett javaknak és a végtelen Jónak elérésében.

Nem szükséges, hogy mindenki gazdag legyen!

Az, aki lelkének örök javára nézve jónak látja, hogy a földi kincsekről, még akkor is, ha birtokolhatná, teljesen lemondjon, ám tegye meg, fogadjon szerzetesi szegénységet. Az, aki nem emelkedik a belátás e magaslatára, vagy akit más kényszerűségek tartanak vissza, ám tartsa meg birtokát, de éljen vele, mintha nem is élne, „mert elmúlik a világ alakja”. (1Kor 7,31) Szíve nyugalomát, boldogságát egyikük sem keresi a múlandó kincsekben: „Ahol kincsed vagy, ott vagy szíved is”. Szívük pedig ott fenn van az égben. Mindazonáltal boldogabb az, aki teljesen lemondott minderről: „Ha tökéletes akarsz lenni, akkor menj, add el, amid vagy, és oszd a szegényeknek, és kincsed leszen mennyben.” (Mt 19,21)

Az, aki Jézus Szíve országának terjesztésén akar munkálkodni, kell, hogy szegény legyen akár lélekben, akár valóságban is. „A rókáknak barlangjaik vannak és az égi madaraknak fészkeik; az ember fiának pedig nincs, hová fejét lehajtsa.” (Mt 8,20) Az, akinek szíve a föld göröngyéhez tapad, képtelen felfogni Isten országának szellemi szépségét. „A test szerint való ember nem fogja föl azt, mi Isten Lelkéé.” (1Kor 2,14)

„Jézus szentséges Szíve, a szegénység kedvelője, tégy bennünket pecsétként magadra, hogy benned, egyedüli kincsünkben, legyen egész szívünk!” (Kis zsolozsma.)

2. Boldogok a szelídek

Csodálatos hódítók a szelíd szívűek. Nem a hadi hősöké a világ, hanem a szelídeké és aláztosaké. „A világ előtt gyengéket választotta ki Isten, hogy szégyenbe hozza az erőseket és a világ felfogása szerint a hitványakat és megvetetteket választotta ki Isten és a semminek látszókat, hogy azokat, kik valaminek látszanak, tönkregyegye; hogy egy ember se dicsekedhessek az ő színe előtt.” (1Kor 1,27–29)

Kinek műve volt tartósabb, páli szent Vincée vagy Napoleon császáré? Caesaré vagy Szent Ferencé? Nagy Sándoré vagy Krisztusé? Szent Ilona szigetén megadta magyarázatát e csodás jelenségnek maga a korzikai világhódító: Elértük, hogy magasztaljanak, csodáljanak, rettegjenek tőlünk; de szeretetet követelni ki mert közülünk?

Azé a világ, akié a szívek. A szívek hódítója, királya pedig a szelíd és aláztos szeretet.

„Szeressed felebarátodat, mint tennenmagadat” (Mt 23,39), így szól Krisztus országának alaptörvénye. A törvény a birodalomnak ereje és dereka. Amilyen a törvény, olyan az ország. Jézus Szívének országában a nap le nem nyugszik soha és évszázadok szemei néznek le reá; az Ő országa tengertől tengerig és országlásának vége nem leszen. Országának alapköve az örök szeretet. Az örök szeretet alázatos és szelíd.

Nem érti meg a világ, hogy elnyomva is lehet győzni és hogy ugyanaz az út vezet Getszemáni kertjébe és a Mennybemenetel színhelyére. S mivel ezt meg nem érti – hisz ahhoz hit kellene –, azért vezet föl mindig újra a Kálváriára a „birodalom fiait”. Isten gyermekeit; de minden Kálvária után újból felragyog a húsvéti reggel, fényétől eloszlik az éjnek árnyéka: a sötétség fejedelme kudarcot vallott.

Nagyobb a mártír, mint a keresztes lovag. Ezt az igazságot még a „birodalom fiait” sem értik meg mindig. A keresztes vitézek hódításait eltörölte a sivatag orkánja, de a mártírok véréből megszületett az Egyház „és a pokol kapui nem vesznek erőt rajta”. (Mt 16,18)

Azért hódít meg legtöbb szívet Jézus, mivel az Ő Szíve a legszelídebb és legalázatosabb Szív. „Boldogok a szelídek, mert ők bírják a földet.” (Mt 5,4)

3. Boldogok, akik sírnak

Az ember voltaképp azért van a földön, hogy magát Istenért lassan és okosan agyondolgozza és agyonszenvedje. Vigadjunk és örvendjünk, hogy ismét jól dolgozhassunk és szenvedhessünk!

Szabad örülnünk az adományoknak és tehetségeknek, melyekkel Isten jósága megajándékozott. De örömünk legfőbb oka és maradó alapja az nem lehet: jön a balsors viharos szele és elsőpri a virágot, elsőpri a termést; jön a betegség bomlasztó láza és megbénulnak tehetségeink – minek örülünk akkor?

Szabad örülnünk, hogy jót teszünk másokkal. Ez az öröm nemesebb az előbbinél. De ezt is elveszíthetjük és sok keserű csöpp vegyül össze az efféle vigasztalás édes borába. Legfőbb örömünk nem lehet ez sem.

Egyedüli tartós örömünk, tiszta gyönyörűségünk csak az, hogy a te akaratodat teljesítjük, szívünk Istene, hogy tetszésedet és szeretetedet kiérdemeljük és kimutathatjuk, hogy mi is hálásak vagyunk irántad és szívből szeretünk téged.

Ezt az örömet senki sem veszi el tőlünk, mert nincs hatalom a világon, mely bennünket Krisztus szívetől és szeretetétől elszakítana: „örömötöket senki sem veszi el tőletek”. (Jn 16,12) Ez az öröm megállja a helyét az élet minden fordulatában: akár élünk, akár meghalunk, de mindenkor Krisztuséi vagyunk. Ez az öröm több nekünk a világ összes kincseinél, több minden más örömnél és vigasztalásnál. Szívünk Istene, tarts meg szent szeretetedben és boldogok leszünk, még ha az út szélén kellene is enni kenyerünket! „Boldogok, akik sírnak; mert ők megvigasztaltatnak.” (Mt 5,5)

Boldog az a földi vándor, aki e számkivetés útjára boruló égen nap, fénysugár lehet mint Jézus, ami lelki világunk Napja. Boldog, aki megérti a tanítást: „Ti vagytok a világ világossága. Úgy világosodjék a ti világosságtok az emberek előtt, hogy lássák jó cselekedeteiteket és dicsőítsék Atyátokat, ki mennyekben vagyon”. (Mt 5,14.16)

Legyünk napok, melyek minden irányba küldik sugaraikat, fényt és örömet árasztanak mindenfelé. Haljon meg a búskomorság!

Elég a baj s a fájdalom a világon; ne szaporítsuk hangulatunkkal, szeszélyeinkkel. Vidámítsuk föl testvéreinket, barátainkat. Vigasztaljunk, még ha magunk is vigasztalásra szorulunk.

„Örüljete az Úrban mindenkor, ismét mondom, örüljete.” (Tit 4,4)

4. Boldogok, akik éheznek és szomjúhozják az igazságot

Vannak pillanatok, amelyekben erősebben érezzük, hogy Isten az erényes élet magasabb fokára hív. De ugyanakkor bizonyos félelem szállja meg lelkünket. Egyfelől átlátjuk, hogy nyugodtak, boldogok csak úgy leszünk, ha a hívó szóra hallgatunk, másfelől hajlunk afelé, hogy az erény azon magasabb fokát eszmekörünkéből jókorán kiverjük, mert az lemondást, áldozatot, talán hősiesség elhatározást követel tőlünk.

Boldogok akarunk lenni és nyugodtak. De fájdalom, a kívánság, a lelkesülés mellett sokszor elmarad az akaraterő. A legelső nehézség lever lábainkról.

Ne csüggedj, gyermekem! szól akkor az Úr, mindennek a kezdete nehéz. Csak tarts ki erősen vágyadban és hullasd esdő könnyeidet, melyeket a szent élet óhaja facsar ki szemedből, tarts ki és siker koronázza majd őszinte törekvésedet. „Boldogok, akik éheznek és szomjúhozják az igazságot; mert ők megelégtettek.” (Mt 5,6)

Mindenben magas szempontok vezéreljék utadat. Erődöt nem szabad kicsiny dolgok fölött való töprekedésben elpazarolnod. A nagy meghozza megoldását a kicsinynek is. Óvakodjál az egyoldalúságtól!

Nem szép és nem nemes gondolkodásmód mindjárt, ha csak kis akadály gördül is utadba, annak visszavonásával fenyegetőzni, amit legfőbb Uradnak és szíved égi jegyesének már számtalanszor odaígértél. „Nem hamisítom meg szövetségemet, s ami ajakimon kijő, nem teszem érvénytelenné.” (Zsolt 88,35)

Ha Isten akarata világos előtted, ingadozást ne ismerj!

Ne légy közömbös aziránt, vajon csak a jót teszed-e vagy a jobbat!

Kérd az Istent gyakran, teremtsen belőled lelkileg nagy embert. Adj meg azt a kegyelmet, hogy teljes odaadással átszolgáltassad magad atyai vezetésének, tegyen veled, amit akar.

„Uram, én a te szolgád és szolgálód fia vagyok.” (Zsolt 115,7) Tégy velem, amint jobbnak látod és akarod; mert tudom, hogy lelkem szeretője vagy. Nevemet kezébe – nem, szívedbe vésted, Istenem. Remélek és bízom benned, hogy felsegítesz a magaslatra, melyre hívtott kegyelmed belső sugallata. „Bocsásd ki világosságodat és igazságodat, azok elvezetnek engem és elvisznek a te szent hegyedre és hajlékodbá.” (Zsolt 42,3)

5. Boldogok az irgalmasok

Krisztus a szegények, a betegek, a bűnösök közt – mily meghatározó kép! A Boldogság a siralom völgyében, az Erő a gyengeség hajlékában, a Szentség a bűn otthonában. Mennyire szerette a szegényeket, az elhagyatottakat, az elvetemedetteket! Nyomdokai után indultak a szentek hosszú sorai; nem volt hős az Egyházban, ki szíve fölé ne írta volna e szavakat: „Boldogok az irgalmasok”.

Szeressük a szegényeket, szeressük a rejtett hősokeket. Ezeké elsősorban a mennyek országa. Missziói gondolatok ébrednek szívünkben ezek hallatára. Szeressük a bűnösöket, imádkozzunk értük; mert mi is bűnösök vagyunk. „Boldogok az irgalmasok, mert ők irgalmasságot nyernek.” (Mt 5,7)

Nem szeretnéd, ha volna valakid, akinél minden órában benyithatsz, éjfélkor és kora reggel, délben és késő este és ő mindig szívesen meghallgat? Akinek ajtaján hétszer is zörgethetsz egymás után és ő mindig épp oly örömmel, épp oly szeretettel fogad? Ki ne kívánna ilyen barátot! Légy te az első, aki mindenkinek ilyen barátja vagy. Sohase taszíts el magadtól senkit, akin segíteni tudsz, valamint az Isten is minden órában kész meghallgatni kérésedet, hacsak annak teljesítése üdvösségedre válik.

Ha mások előmenetelén fáradozol, ha másokat vigasztalsz és erősítesz, gondold meg és légy róla meggyőződve, hogy kívüled még felsőbb Gondviselés is létezik és öröklik

oltalmazottad fölött. Tudd meg, hogy nem te vagy a főszemély, a te igyekezeted sem a fődolog. Tudd meg, hogy van idő és körülmény, melyben csak felsőbb hatalom van hivatva segíteni, mikor saját erőd már megtörött.

Ne fogjon el szomorúság a gondolatnál, hogy oly keveset tehetsz mások javára. Ne aggódjál, se ne töprenkedjél, hogy mitevő légy, ha gyarlóságodban még a kínálkozó alkalmakat is elmulasztod. Ismerd el szegénységedet és halljad a vigasztaló sugallatot: „Hát nem tudod, hogy mily kincsed van Üdvözítő Szívében? Ezt ajánld fel az oltár áldozatában kedveseidért, minden emberért és hidd el, hogy gazdaggá teheted őket.

Mondj le a túlságos szorgoskodásról és ajánld szeretteidet Jézus Szívének oltalmába. Mennyit nyerneek ők, mennyit te, ha Jézus őket is, téged is gondjaiba vesz és egyedüli legfőbb gondviselőtök ezentúl csak ő lesz.

6. Boldogok a tiszta szívűek

Mindenben csak az Istent keresd tiszta szemmel és egyszerű szándékkal! Az ilyen egyszerű jószándék nem fér meg a gonosz furfangos, tekervényes utáival. Ahol az egyszerűség, ott az igazság. Ahol az igazság, ott a béke és a szeretet. Ahol a szeretet, ott az Isten. Sokszor csalatkozunk abban, hogy Istent véljük keresni és önmagunkat keressük. Légy egyszerű lelked mélyéig és megtalálod az Istent.

Sokszor megesik, hogy nem sikerül, amire nagy szorgalommal és természetadta erőid minden megfeszítésével készültél. Engedd működni lelkedben az Istent, mindent csak Jézus Szíve kegyelmétől várj: meglátod, megáldatnak utaid, kezdeményezésedet siker koronázza.

Mily természetfölötti, egyszerű volt a szentek felfogása – természetfölötti és mégis oly természetes. Krisztus lakik szívünkben, minden más semmi! Boldog a lélek, mely e rövid szót megérti, nagy dolgokra van hivatva. Rá nézve a szentség természetes, a hősiesség könnyű, emberi tekintet ismeretlen előtte: ő meglátta az Istent. De ezt a szót csak a tiszta szív érti meg. Azért „boldogok a tiszta szívűek, mert ők meglátják az Istent”. (Mt 5,8)

Krisztus szeretete erős és tiszta mint az acél. Minden más szeretet, mely nem belőle fakad, puha és nem ment a salaktól.

7. Boldogok a békességesek

Tenger az élet, habjain áll az Üdvözítő. Szívünk hajócskája hánykolódik, vetődik a csalfa hullámokon. Ködös az ég, hideg a szélvihar, sötét az éj. De az isteni Szív mélyéből mint világító toronyból tör ki a fény, a szeretet. „Aki engem követ, nem jár sötétségben, hanem az élet világossága lesz nála.” (Jn 8,12)

Jön. az élet habjain a világ Megmentője, szíved csolnaka felé tart. Bízzál benne, közeledjél hozzá, hiszen nem kísértet ő! Ó, mily hamar tartjuk annak, félünk, futunk tőle, ha érzékiségünk kis áldozatát követeli, ha kívánja, hogy beléje vetett bizalommal tapossuk szenvedélyeink futó hullámait. Pedig csak javunkat, boldogságunkat, nemes emberi természetünk igazi tökéletesedését óhajtja teljes szívéből: „Én vagyok, ne féljete, békesség nektek!” (Mt 14,27; Jn 20,19)

Mondjuk Szent Péterrel: Uram, ha te vagy, a tengeren át jövök hozzád, a kísértések és szenvedések hullámain keresztül, ingatagságom habjain táncolva, mint gyenge hajócska! Szíved mélyébe vetem reményem horgonyát; ments ki, ha elmerülnék; vonzz magadhoz, ha ködös éjben távoznám tőled és szállj be szívem csolnakába. Tedd meg velem mint bizalmas barát e földi utat, míglen ama boldog órában az örökkévalóság békepartján egymással kikötünk és te ott kebledre zársz engem szerencsés utunk után, örvendve üdvösségemnek mint a mentő atya megmentett gyermeke életének.

Ó, Istenem, benned akarom keresni lelkem békességét, szent akaratomnak teljes befogadásában mindenben és mindenkor, vonakodás és ingadozás nélkül; mert te vezetsz el egyedül az örök béke partjaihoz, ki a békesség fejedelme vagy és Szentlelked gyümölcse a békesség. (Gal 5,22) Azért is „boldogok a békességesek, mert ők Isten fiainak hivatnak”. {Mt. 5,9}

Isteni Szív, szabadítsd ki szívemet a kicsinyes érdekek hullámozó árából és állítsd szirtként a mindennapi élet változó áramlatai közé, hogy reád támaszkodva változatlan, rendületlen maradjon, mint te, mindig ugyanaz, mindig egyforma! Ha elhagy valaki, ő változik, én megmaradok; ha visszatér, ő változik, én ugyanaz maradtam kezdettől fogva, mint szirt a tenger hullámai között, melyek távoznak tőle és hozzá ismét visszatérnek. Adj nagy szívet, világot magába foglaló apostoli szívet, melyet csak nagy dolgok lelkesítenek, de amely a nagy dolgokban a legkisebbet is meglátja, anyai érdeklődéssel és szeretettel kíséri, csak a kicsinyest és önzőt utasítja el magától.

Akkor nem csak szirthez fog hasonlítani szívem állhatatosságában, hanem tengerhez is, melyet nem ver föl a szenvedély viharos szele, hanem mint csendes világtenger rejti magában Isten fiainak mélységes békéjét, nyugodt hullámcsapással tudatja a nagy dolgokat, melyek bensejét ihletik.

8. Boldogok, akik üldözést szenvednek az igazságért

Ne gondoljuk, hogy mindenütt és mindenkor csak becsületünkre, hírnevünkre kell tekintenünk. Ne féljünk, hogy elveszítjük az embereknek valóban értékes tiszteletét, ha tiszteletükre nem vagyunk oly rendkívül féltékenyek. Soha semmit a jó ügy érdekében el ne mulasszunk emberi tekintetből.

Szent önállóság és függetlenség ott nincs, ahol még félünk az emberek üldözésétől. Önállóság és erő csak ott terem, ahol az ember magát Istennek teljesen átadta, Istenhez fűződik egyedül, mindent Istenben fog fel és mindent Istenből kiindulva ítél meg. Minden ember, aki másképp érez és cselekszik, többé-kevésbé polgári lélek.

Ha Isten jogainak megvédésében kellemetlenség ér, első gondunk az legyen, hogy Istennek hálát adjunk. Boldogok vagyunk, ha arra méltatott, hogy érte valamit szenvedjünk. Az apostolok örvendve távoztak a zsidók gyülekezetéből, mert méltókká lettek Jézus nevéért gyalázatot szenvedni. (ApCsel 5,41)

Ha a szenvedés és a kereszt súlya a lélek erejének és nagyságának mértéke, Istenem! mennyire kell szégyenkeznünk, ha látjuk, hogy mily keveset szenvedtünk eddig Krisztus érdekeiért. Nem fakad-e önként is szívünkben az imádság: Add, Uram, hogy valamit szenvedjek érted, hogy méltó lehessen Szíved szeretetére! De adj hozzá erőt is, bátorságot, hogy méltóképp viselhessem, amit küldesz. Ne szolgáljon vesztetre a kereszt, hanem boldogságomra. „Boldogok, akik üldözést szenvednek az igazságért, mert övék a mennyeknek országa.” (Mt 5,10)

A vakok gyógyítója

„Elmenvén onnan Jézus, két vak követé őt kiáltván és mondván: «Dávidnak fia, könyörülj rajtunk!»» (Mt 9,27)

Uram, íme én is követlek távolról és közeledem hozzád, mint a vak az örök Fénynek világosságához: világosítsd meg vakságomat! Közeledem irgalmad trónusához, szentséges Szívedhez, a bizalom hajlékához, melyet istenséged fényes napjában építettél. (Zsolt 18,6) Odalépek e szent hajlék oltárához; önts ki világosságodat és igazságodat!

„Mikor pedig haza érkezett, hozzá menének a vakok; és mondá nekik Jézus: «Hiszitek-e, hogy ezt megcselekedhetem veletek?» Felelének neki: «Igen is, Uram!»» Akkor illeté

szemeiket mondván: «A ti hitetek szerint legyen nektek.» És megnyilvának szemeik.” (Uo. 28-30)

Igen, Uram, igenis hiszem: megteheted és megvilágosíthatod értelmem sötéttségét, hogy megismerjelek téged és megismerjem önmagamat. Nyisd ki szívemnek szemét, hogy lássam, mily nagy vagy te és mily kicsiny vagyok én!

Hiszek benned, Uram, és bízom, hogy még eljuttatsz oda, ahová már régóta hív isteni kegyelmed. Érintsd meg lelkem szemét mindenható ujjaddal, a Szentlélek erejével, és mondd lelkemnek: A te hited szerint legyen neked. Akkor örökre kinyílik e szem nagyságod s szereteted szemlélésére és örökre becsukódik a hitvány földi szépség múlandó fénye előtt.

Magdolna Jézus lábainál

Ez a megtért világi szerelemnek szeretete a végtelen szeretet iránt, mely Jézus Szívében lángol. Mit nem áldozott e hősie női kebel benső hő szeretetének! Odaadta szívét, hírnevét, külső javait, kényelmét, mindenét, csakhogy szeretett Jézusán a szeretetnek eme örökké nevezetes tettét végrehajtsa.

Mit áldozok én szeretetemnek?!

Dolgozom magam legyőzésén addig, amíg szívemmel-bensőmmel egybeszótt és egybenőtt legkedvesebb hajlamomat nem bántja. Úgy teszek, mint az a kertész, aki a földből kiburjánzó vad hajtásokat lenyesegeti, hogy valamiképp dolgozni lássék, de restelli a fáradságot, hogy kapát fogjon kezébe és gyökerestül kiirtsa a dudvát.

Dolgozom Jézus Szíve országának terjesztésén addig, amíg a kegyelem édes érzete szárnyain hordoz, amíg a siker lengedező szellője dagasztja vitorlámat. De ha elmarad a siker, ha elmarad az édes lelkesedés, ha netalán megvetés az osztályrészem: íme, lehül szeretetem, karom ereje szunnyad, tompa megadás áll be, reményvesztett tétlenségbe süllyedek, melyből csak szent kegyelmed emelhet ki, ó isteni Szív.

Méltán mondhatod rólam, Üdvözítőm: „Fiam, szereteted még nem erős és okos. Mert csekélyke ellenállásnál már is lankadsz és ott hagyod, amit megkezdtél és nagyon is mohón kapsz a vigasztaláson. Akinek szeretete erős, az megállja helyét a kísértésekben és nem hisz az ellenség csalárd sugallatainak. Akinek okos a szeretete, az nem annyira szeretjének ajándékát tekinti, hanem inkább annak szeretetét”. (Krisztus követése III, 6.)

Virágvasárnap

Bevonul városába a szívek királya! Küldi apostolait, hogy oldják le és vezessék hozzá az állatot, melynek hátán nyargalva boldogítani akarja látogatásával szeretett városát – és íme, gazdája rögtön elengedi: a mesternek szüksége van rája! Ez a szívek teremtményének és királyának hatalma.

Szelíden és alázatosan vonul be számár hátán; pálmaágak lengik körül a béke királyát: „Íme, a te királyod jó neked szelíden”. (Mt 21,5) Jeruzsálembé vonul be, a „béke városába”. Bárcsak a béke városa volna az valóságban! „Kérjétek, amik Jeruzsálem békességére vannak.” (Zsolt 121,6)

Ez az utolsó kísérlet, melyet a Megváltó tesz, hogy népét a gonosz karmaiból megmentse: „Vajha megismerted volna, amik békességedre szolgálnak”. (Lk 19,42)

Hogy fogadja Üdvözítőjét? Hozsanna-kiáltásokkal és pálmaágak lebegtetésével. De hallatsz már az irigyek szava is: „Hallod-e, mit mondanak ezek?” (Mt 21,16) Hat nap múlva elpártolnak tőle még azok is, akik ma hozsannát kiáltottak. „Feszítsd meg, feszítsd meg!” hallatsz majd ajkukról, elárulják Üdvözítőjüket, megtagadják Boldogságukat, maguktól eltaszítják mindenüket.

Azokért, akik ma befogadták és hozzá hűek maradnak, meghal nemsokára, szíve vérével együtt kiontja rájuk kegyelmeinek árját, meghitt barátjaivá teszi őket és fölveszi magához a mennyei dicsőségbe, hogy ők is ott legyenek, ahol ő van, és vele örvendjenek, uralkodjanak, amint vele szenvedtek.

Azok pedig, akik be nem fogadják hajlékukba, nemsokára örökre kitaszítják városukból, megtagadják örökre királyukat: „Nincs királyunk, hanem csak császáruk”. (Jn 19,15) Gonoszságukban még tovább mennek: fölfeszítik a keresztre Üdvözítőjüket, átdöfik királyuk és Istenük szívét – kettéhasad a templom kárpitja: vére rajtunk száradjon és gyermekeinken! „A császárra hivatkoztál, a császárhoz mégy.” (ApCsel 25,12) Jön az, akit hívtak és eltörli városukat a föld színéről, keresztre veri fiaikat és fogságba hurcolja leányaikat. Szétszórva élnek a világ nemzetei között, megvetve mindenkitől, oltár és áldozat nélkül, míglen alászállnak örök kárhozatra az átok hónába, melyre a világ bírása taszítja sújtó szavával – meglátják, akit átszúrtak. (Jn 19,37)

Ma is bevonul – a szívekbe – az alázatos és szelíd Jézus üdvözítői Szívével. Utoljára megkísérli magához vonni hűtlen testvéreinek hideg szívét. Azokat, akik befogadják, dús kegyelmekkel elhalmozni kész, eped a vágytól, hogy őket gazdagítsa, erősítse a nagy küzdelemben, melyet a sötétség hatalma ellen vívnak, az Antikrisztus szelleme ellen, mely magasra emeli büszke fejét és örült erőmegfeszítéssel nekiszegzi a fegyvert mindenkinek, aki még Krisztus nevét hordja szívében, hangoztatja ajkán. Azok, akik szeretetének utolsó erőlködését is visszautasítják, elpusztulnak a küzdelem hevében, elsodorja őket a krisztusellenes ár. Mainap Jézus Szívének tisztelete megkülönböztető jellege az igazi katolikus érzésnek. „Aki nincs velem, ellenem vagyok; és aki nem gyűjt velem, szétszór.” (Lk 11,23)

Halállal legyőzte a halált

A természet legnagyobb tökéletességét abban éri el, ami azt látszólag lerontja. A halál magasabbrendű életet szül. Minden halál az élet kapuja, de az örök élet halált többé nem ismer. „Aki halálával lerontotta a halált”, zengi oly egyszerű és mégis oly fenséges hangon a húsvéti prefáció. Ez a halál isteni halál volt, azért az élet is, mely belőle fakadt, isteni élet volt: „halálával lerontotta a halált és feltámadásával visszahozta az életet”.

Az isteni világrénd látszólagos ellentéteken épül fel; ez a „kereszt balgasága”, balgaság és oktalanság azok előtt, akik képtelenek fölemelkedni a hit szárnyain, akiknek lelke a föld göröngyéhez tapad. Nem is ellentétek ezek, mert Istenben minden ellentét elsimul, benne minden egy; csak mielőttünk tűnnek föl ellentéteknek, mert elménk gyöngye világossága nem hatol keresztül a titokzatos fátyolon, melyet az istenség vont titkai körül. *A látszólagos* balgaság jellemzetes vonása a természetfölöttinek, az a fenséges oktalanság, melyben a hívő szív a tisztán emberi értelemmel mérlegeli ellentéteken át homályosan ugyan, de mégis elég világosan fölismerheti az isteni nagyságot, azt a határnélküli nagyságot, melyben az ellentétek kiegyenlítődnek és örökre megszűnnek. Lehull majd a fátyol egészen szemünkről, ha egykoron bemegyünk abba az isteni életbe, melyet az Isten halála és feltámadása szerzett meg nekünk. Akkor hasonlók leszünk Istenhez, „mert látni fogjuk őt, amint vagyok”. (1Jn 3,2) „Most tükör által homályban látunk, akkor pedig színről színre.” (1Kor 13,12)

Isten meghalt! Ki képes ezt fölfogni! De ha egyszer hisszük, mi magasztosabb e gondolatnál? Mi képes bennünket jobban az ő szent szívéhez vonzani? Nagyobb Istennek halála, mint eget teremtő hatalma, nagyobb, mint csillagtávolságokat betöltő végtelensége. Halállal legyőzte a halált! Mi látszik ennél lehetetlenebbnek? De, ha egyszer hisszük, mi fenségebb e gondolatnál? Mi képes jobban rábírnunk szívünket arra, hogy mi is meghaljunk önmagunknak és ama nagy „balga” (1Kor 4,10) tanítását kövessük, aki mondotta:

„Mindenekért meghalt Krisztus, hogy akik élnek, már ne maguknak éljenek, hanem annak, aki érettük meghalt és feltámadott?” (2Kor 5,15)

Bizonyágot teszek kicsinynek, nagynak arról, amit a próféták mondtak, hogy Krisztus szenvedni fog és első lesz a halottak feltámadásában, így szólt Szent Pál a római helytartó előtt. „Esztelenkedel, Pál! – kiáltott közbe a pogány római, – a sok tudomány esztelenségre visz téged.” „Nem esztelenkedem, jó Fesztusz, válaszolt a népek apostola, hanem az igazság és józanság ígét beszélem” (ApCsel 26,22–25); mert ezt már nem Fesztusznak, hanem a keresztényeknek mondja: „mi az Istenben bolondság, bölcsebb az embereknél; kiket a világ balgatagoknak tart, azokat választotta Isten, hogy megszégyenítsse a bölcseket”. (1Kor 1,25–27)

Isten halála felfoghatatlan az ember előtt. Vajon felfogható lesz-e akkor előtte Isten élete? „Szem nem látta, fül nem hallotta, sem az ember szívébe föl nem hatolt, mit Isten azoknak készített, kik őt szeretik.” (1Kor 2,9)

Azért nem is kívánja az érzéki ember ezt az isteni életet. Hogyan is kívánhatná, amit meg sem ért. „Az állatias ember nem fogja föl azt, ami Isten szelleméé, mert neki az balgaság és nem képes megérteni azt.” (1Kor 2,14) De minékünk megadta az értelmet az, aki elvette a világ bűnét, az igazi húsvéti bárány, akinek Szívéből folynak az örök élet forrásai. Azért zengjük húsvétkor az egyházzal: „Valóban méltó és jogos, méltányos és üdvösséges, hogy téged, Urunk, mindenkor, de különösen e napon fenségesebben magasztaljunk, amelyen feláldozták húsvéti áldozatunkat, Krisztust. Ő ugyanis az igazi bárány, aki elvette a világ bűneit, aki halálával legyőzte a halált és föltámadásával visszahozta az életet”.

Húsvéti élet

Krisztus Egyháza a magas gondolkodású lelkek termékeny szülőföldje; megkülönböztető jellege a szentség. A szó legnemesebb és legigazabb értelmében ideális alakokat találunk benne. Nem olyanokat, akik a hamis miszticizmus rest és érdektelen életét élik, hanem olyanokat, akik a gondolat magas szárnyalását összefűzik a helyes realizmus higgadságával, az érzelemnek fennkölt voltát az akarat acélerejével. E földön élnek ugyan, de nem e földnek, mert minden tettükre, minden szavukra, minden kívánságukra természetfeletti életfelfogásuk nyomta rá eltörölhetetlen bélyegét.

Ez a túlhaladó, eszményi, természetfölötti életfelfogás két igazságon alapszik, melyről a hit és az értelem tanúságot tesznek egyaránt; – azon az igazságon, hogy az emberi lélek nem anyag és por, hanem szellem és azért halhatatlan, örök; és azon az igazságon, hogy az embernek célját nem szabad e földön keresnie, hanem a látható világ határain túl – ott, ahol az örök Eszme és Igazság honol, a világosság és a szellem hazájában, az isteni Jóság mélységes keblében. Mi ez a természetfölötti, ez a túlhaladó élet? *Húsvéti* élet, az örökkévaló élet reményétől ihletett, átszellemült, a föltámadás és a mennyország fényétől átsugárzott élet.

Ez az élet *magasztos* élet! Benne rejlik valódi nagyságunk.

Minden lény annál tökéletesebb, minél inkább megfelel céljának, rendeltetésének. Minél tisztábban fogja föl célját az értelmes, szabad emberi lény, minél elszántabban irányítja feléje minden törekvését: annál tökéletesebb, annál nagyobb. Minél inkább kidomborul szellemi része, természetének legnemesebb adománya, mely átnyúl a túlvilágba; minél jobban uralkodik benne, – nem az anyag, hanem a szellem, nem a test, hanem a lélek, nem a múlandó, hanem az örökkévaló: annál tökéletesebb, annál nagyobb.

Túlvilágba nyúló, eszményi, a célra irányított következetes életet kell élnünk! Ez emel ki a mindennapi, kisszerű, sokszor aljas élet porából, mocsarából föl a csillagok hónába – oda, ahová ismét fölszállott az, aki lejött hozzánk az égből, hogy megmutassa nekünk az utat – abba a hazába, melyről Szent Ignác szólott, midőn mondá: „Mint utálok a földet, ha az égre tekintek!” – és az apostol, midőn a Kolosszabelieknek írta: „Az ott fenn valókat keressétek, az

ott fenn valókról elmélkedjete, nem a földiekről!” Ez fennkölt, ez magasztos élet. Ez az élet erős élet. A tettnek, nem a restségnek az élete. Az erő a nehézség leküzdésében nyilatkozik meg. Mikor a görög Miló a legyőzött bikával vállain Olympia arénájára lépett, roppant fizikai erő megnyilvánulásának volt tanúja az egybegyűlt hellén nemzet. Mikor a művészet óriása, Michelangelo, a nyers és alakatlan sziklaanyagot alávetette eszményi koncepciójának és az otromba kőből mózesi alakot teremtett, szellemi erejének rendkívüli hatalmát mutatta be a világnak. Mikor az emberiség legnagyobb lelki hőseinek egyike, István vértanú, saját véréből áztatva megkövezőinek megbocsátott és fennszóval könyörgött azokért, akik meggyilkolták, bámulatra méltó erköcsi erőt fejtett ki és mindnyájunk példaképe lett a mai napig. A nehézségek leküzdésében nyilatkozik meg az erő. Alávetni az ellenszegülő anyagot a szellemnek, a test zabolátlan szenvedélyeit a lelki örök célnek; mindig céltudatosan cselekedni, semmit sem tisztán csak a hangulattól ösztönözve tenni: ez nehéz és rendkívüli lelki erőnek megnyilvánulása. Téves felfogás, hogy a külső nagyszerű tett a valódi erőnek és nagyságnak a mértéke. Az egyszerű földműves nagyobb ember lehet és sokszor valóban nagyobb ember is, mint Napoleon császár. A külső nagyság és erő kifejtés jó, de csak akkor, ha a benső nagyság és erő élteti. Különben is ne féljünk, hogy a benső erköcsi erőnek kifejtése korlátozza a *valóban* értékes külső erőnek megnyilvánulását. Ellenkezőleg, a benső erő föl szabadítja, munkaképessé teszi az igazán nemes szenvedélyeket és hajlamokat, melyek külső tette ösztönözik az embert; széttepi a kötelékeket, melyekkel lebilincselnek rendetlen szeszélyeink, megadja nekünk az egyedül helyes irányt, az egyedüli célt és így ismét önmagáról tesz tanúságot, hogy valóban erő és nem gyávaság. Szent Teréz misztikus életének legmagasabb fokán sem vesztette el szellemdús, akaraterős, iniciatív egyéniségét és visszavonultságában sem tett le érdeklődéséről mindaz iránt, ami valóban közlőre érintette Isten országát és az emberiséget. Saul mint Pál apostol is megmaradt a messzire látó, tüzes, benső hévtől áradó férfiúnak; Szent Ferenc ifjúkori vidámságáról megtérése után sem mondott le.

Az eszményi, természetfölötti élet végre *örömdús* élet.

Nem ismerek szomorúbb szót, mint azt, melyet az Egyház hamvazószerdán súg a hívők fülébe, mikor hamuval hinti meg homlokukat: „Ember, emlékezzél meg, hogy por vagy és porrá lesz.” Szomorúbb szót – mondom – nem ismerek, de csak akkor, ha közvetlen jelentésén túl tovább nem megyek, ha e szónál megállapodom. Így tesznek a hitetlenek; így tesznek azok, akik csak a látszat és érzet életét élik. Nekik is – nemcsak hamvazószerdán, de minden gyönyörűségükben, minden élvezetük közepette, bűnös hajlamuk minden kielégítésénél lelkismeretükbe kiált egy rikító hangú démon: „Ember, emlékezzél meg, hogy por vagy és porrá lesz!” Hallják a szót, megértik, de minden más igazság kizárásával értik, reményük a síron túl nincs. Élünk, meghalunk, eltemetnek, elenyészünk, végünk van mindörökre. Az atomok új szerződést kötnek egymás között, talán új életre ébrednek föl más egyénben, de az az egyén nem vagyok többé én, még nevem, emlékem sem marad meg, porból születtem, porrá leszek, elenyésem mindörökre!

Nem így az Egyház. Ő is csak e rövid szavakat súgta fülünkbe hamvazószerdán, de más igazságot, reménydúsabbat, avval ki nem zár. Mi, a hamvazószerda? A nagybőjt kezdete. És mi a nagybőjt? A húsvéti ünnep előkészülete. Tehát a halál emlékét súgta fülünkbe az Egyház, hogy a feltámadás reményét gerjessze fel szívünkben és megmutassa, hogy miként a nagybőjt előkészület a húsvétra, úgy életünk is előkészület legyen a feltámadás húsvéjára. Ha életünk valóban ily előkészület a túlvilági életre, akkor igazán túlhaladó, húsvéti életet éltünk. Örömdús húsvéti életet! Mert ha küzdelmeink, keserveink dacára tudjuk, hogy minden győzedelmes küzdelmet égi korona fog követni, minden fájdalmas napot örökké tartó jubiláns század váltja majd föl, minden megaláztatást végnélküli diadalmenet a szentek soraiban, ha tudjuk, hogy minden könnyet isteni hó csók fog megszártani arcunkon: akkor életünk nem lehet szomorú, vigasztaló élet, hanem az örök húsvét, az égi vasárnap

előérzete a siralom völgyében. Ez a természetfölötti, eszményi élet egyszersmind az egyedül igazán okos, az emberi természetet megnyugtató élet. Mert egyedül ez nemcsak, hogy megfelel a nemes emberi természet igényeinek, hanem azokat végtelen mértékben meg is haladja. Ez az élet valóban isteni élet, mert az Isten életének visszasugárzása lelkünkben, mert saját életünk és valónk egyesülése az isteni Lénnel.

Erre az életre buzdítanak a szentírás szavai; erre a szentek példái és intelmei: „Nagyobb dologra születtem!” „Mi ez az örökkévalósághoz képest!” Erre az életre int a gótikus dóm égnek magasló tornya, erre a hóval takart hegynek napban ragyogó orma; erre a virág, mely szemét a nap felé emeli, és a madár, mely a felhők hónába irányítja röptét; erre a templom szentélyében égő gyertyaláng és az illatozó tömjének ezüstös, fölfelé szálló füstje.

Ez az élet a mi szabadságunk, mely fölszabadít minden lealázó szolgaságtól az által, aki „fölszállva a magasba, fogságba vitte a fogságot”, akinek Szívéből patakszanak az örök élet vizei.

Testvéreim, éljünk a világon, mintha nem élnénk a világon, karoljunk föl érdeklődésünkkel mindent, ami nagy, ami magasztos és szép, – túl ne tegyenek rajtunk a világ fiai! – de mindent csak az örökkévaló cél isteni fényében, a mennyei húsvét világosságában tekintsünk: akkor leszünk nagyok, erősek és boldogok.